

ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและพยากรณ์ทางการเกษตร (แม่โจ้โพลล์) ได้สำรวจความคิดเห็นเกษตรกรผู้ปลูกข้าวจากทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 688 ราย ระหว่างวันที่ 25 กรกฎาคม – 12 สิงหาคม 2564 ในหัวข้อ **อนาคตชาวนาไทย..กับทางออกในวันนี้** มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวจากทั่วประเทศ ในประเด็นปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

ผลการสำรวจพบว่า ในช่วงปีที่ผ่านมาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวส่วนใหญ่ประสบปัญหาความเดือดร้อนจากการเพาะปลูกข้าวกว่าร้อยละ 96.08 โดยมีเพียงร้อยละ 3.92 ที่ไม่มีปัญหา เมื่อสอบถามต้นเหตุของปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว พบว่า อันดับ 1 สาเหตุมาจากต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น อาทิ ปุ๋ย ยา ค่าแรงงาน เมล็ดพันธุ์ ที่มีราคาสูงขึ้น (ร้อยละ 87.65) รองลงมาอันดับที่ 2 ประสบปัญหาสภาพภูมิอากาศไม่เอื้ออำนวยในช่วงการผลิต (ร้อยละ 48.69) อันดับ 3 กลไกตลาดที่ไม่มีประสิทธิภาพ (ร้อยละ 46.66) อันดับ 4 พืช “ข้าว” กลายเป็นพืชการเมือง (ร้อยละ 42.88) และเมื่อสอบถามถึงข้อเสนอแนะต่อภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะนำไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้น พบว่า อันดับ 1 เสนอให้รัฐบาลควรลงพื้นที่รับฟังข้อมูลและเข้าถึงปัญหาของชาวนาโดยตรงไม่ต้องผ่านตัวแทน (ร้อยละ 83.14) รองลงมาอันดับ 2 เสนอให้รัฐบาลควรส่งเสริมให้หน่วยงานราชการในพื้นที่แต่ละจังหวัดสามารถซื้อข้าวจากชาวนาได้โดยตรง (ร้อยละ 68.60) อันดับ 3 เสนอให้รัฐบาลควรสนับสนุนอาชีพชาวนาโดยการลงทุน รถเกี่ยวข้าว สร้างลานตากข้าว รวมถึงมีโรงสีชุมชนที่สามารถบรรจุหีบห่อและมีช่องทางการจัดจำหน่ายในแต่ละพื้นที่ของจังหวัด (ร้อยละ 59.74) และอันดับ 4 เสนอให้ทุกฝ่ายหันมาให้ความสนใจกับปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอย่างจริงจัง (ร้อยละ 51.74)

ประเทศไทยขึ้นชื่อว่าเป็นประเทศที่มีการปลูกข้าวมาตั้งแต่สมัยโบราณ อาชีพเกษตรกรผู้ปลูกข้าวเป็นอาชีพที่มีความสำคัญต่อประเทศไทยเป็นอย่างมาก ซึ่งในอดีตเคยถูกยกย่องให้เป็นกระดูกสันหลังของชาติ โดยเป็นผู้ที่ผลิตอาหารเลี้ยงมวลมนุษยชาติมาอย่างยาวนาน แต่ปัจจุบันนี้พบว่า อาชีพเกษตรกรผู้ปลูกข้าวประสบกับปัญหาความเดือดร้อนจากหลายสาเหตุ โดยสาเหตุหนึ่งที่สำคัญ คือ ปัญหาจากต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น อีกทั้งประสบปัญหาสภาพภูมิอากาศไม่เอื้ออำนวยในช่วงฤดูกาลผลิต และกลไกตลาดของข้าวยังไม่มีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือ รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรลงพื้นที่รับฟังข้อมูลความต้องการและปัญหาของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโดยตรงไม่ต้องผ่านตัวแทน รวมไปถึงการออกนโยบายให้หน่วยงานราชการในระดับพื้นที่สามารถรับซื้อข้าวจากเกษตรกรผู้ปลูกข้าวได้โดยตรง เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกษตรกรในระดับรากหญ้ามีโอกาสทางด้านเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้น แต่ในระยะเวลาที่ผ่านมา เกษตรกรผู้ปลูกข้าวยังรับผลกระทบประสบปัญหากับความยากจนมาจนถึงปัจจุบันซึ่งเป็นโจทย์ที่สำคัญให้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาแก้ปัญหอย่างจริงจัง

**ชาวนาร้อยละ 87.65 โอดต้นทุนการผลิตสูงขึ้น
วอนภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องลงพื้นที่รับฟังข้อมูลปัญหาของเกษตรกร**

1. ในช่วงปีที่ผ่านมาและปัจจุบันท่านมีปัญหาความเดือดร้อนในการทำการเกษตรเพาะปลูกข้าวหรือไม่?

1) มีปัญหา	ร้อยละ 96.08
2) ไม่มีปัญหา	ร้อยละ 3.92

2. ท่านคิดว่าต้นเหตุของปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวเกิดมาจากสาเหตุใดบ้าง?

(สามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1) ต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น อาทิ ปุ๋ย ยา ค่าแรงงาน เมล็ดพันธุ์ ที่มีราคาสูงขึ้น	ร้อยละ 87.65
2) ประสบปัญหาสภาพภูมิอากาศไม่เอื้ออำนวยในช่วงการผลิต	ร้อยละ 48.69
3) กลไกตลาดไม่มีประสิทธิภาพ	ร้อยละ 46.66
4) พืช “ข้าว” กลายเป็นพืชการเมือง	ร้อยละ 42.88
5) ระบบการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรยังไม่มีประสิทธิภาพ	ร้อยละ 37.65
6) ประเทศผู้ผลิตข้าวสามารถผลิตข้าวได้เกินกว่าความต้องการของโลก	ร้อยละ 21.08
7) มาตรการรับจำนำปรับเปลี่ยนมาเป็นประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าว	ร้อยละ 18.60
8) ประเทศที่นำเข้าข้าวหันไปบริโภคธัญพืชอื่นทดแทนทำให้ความต้องการในตลาดโลกลดลง	ร้อยละ 15.41
9) สต็อกข้าวของรัฐบาลและเอกชนล้น	ร้อยละ 13.81

3. ท่านมีข้อเสนอแนะต่อภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะนำไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา

ความเดือดร้อนของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอย่างไร? (สามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1) รัฐบาลควรลงพื้นที่รับฟังข้อมูลและเข้าถึงปัญหาของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว โดยตรงไม่ต้องผ่านตัวแทน	ร้อยละ 83.14
2) รัฐบาลควรส่งเสริมให้หน่วยงานราชการในพื้นที่แต่ละจังหวัด สามารถซื้อข้าวจากเกษตรกรผู้ปลูกข้าวได้โดยตรง	ร้อยละ 68.60
3) รัฐบาลควรสนับสนุนอาชีพชาวนาโดยการลงทุน รถเกี่ยวข้าว สร้างลานตากข้าว รวมถึงมีโรงสีข้าวชุมชนที่สามารถบรรจุหีบห่อและช่องทางการจัดจำหน่าย ในแต่ละพื้นที่ของจังหวัด	ร้อยละ 59.74
4) ทุกฝ่ายหันมาสนใจแก้ปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอย่างจริงจัง	ร้อยละ 51.74

ข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม**1. ภาค**

1.1 ภาคเหนือ	ร้อยละ 37.50
1.2 ภาคกลาง	ร้อยละ 25.58
1.3 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ร้อยละ 27.47
1.4 ภาคใต้	ร้อยละ 9.45

2. เพศ

2.1 เพศชาย	ร้อยละ 51.60
2.2 เพศหญิง	ร้อยละ 46.08
2.3 เพศทางเลือก	ร้อยละ 2.32

3. อายุ

3.1 ไม่เกิน 30 ปี	ร้อยละ 17.15
3.2 ระหว่าง 31-40 ปี	ร้อยละ 28.20
3.3 ระหว่าง 41-50 ปี	ร้อยละ 24.71
3.4 ระหว่าง 51-60 ปี	ร้อยละ 21.51
3.5 ตั้งแต่ 61 ปี ขึ้นไป	ร้อยละ 8.43